

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

De coæternitate patris & filij. B. C. D. E. F. G

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

ram summi boni simplicē dicimus: quia est pater in ea solus, aut filius in ea solus, aut spiritus sanctus in ea solus, aut quia est sola ista nominū Trin. siue substantiā personarū, sicut Sabelliani putauerūt. Sed ideo simplex dicitur, quia est hoc quod habet: excepto quod relative quæque persona ad alteram dicitur, nec est ipsa. Nam utique pater habet filium, ad quē relative dicitur, nec tamen ipse est filius: & filius habet patrem, nec tamē ipse est pater. In quo vero ad semetipsum dicitur, non ad alterum, hoc est quod habet: sicut ad semetipsum dicitur unus habēdo vitam, & eadē vita est ipse. Propter hoc utique natura hæc dicitur simplex, quoniam non fit aliud habens, & aliud id quod habet, sicut in ceteris rebus est. Nō enim habens liquorem liquor est, nec corpus color, nec anima est sapiētia. Ecce quanta est identitas, quāta est unitas, immutabilitas, simplicitas, puritas diuinę substantiæ, iuxta infirmitatis nostrę valetudinē as signauimus.

DE DISTINCTIONE TRIVM
PERSONARVM.

DISTINCT. IX.

NVNC ad distinctionē trium personarum accedamus. Teneamus ergo, ut docet August. in li. de fide ad Petrum, patrem & filium & Spiritum sanctum vnum esse Deum naturaliter: nec tamen ipsum patrem esse, qui filius est, nec filium esse ipsum qui pater est, nec spiritum sanctum esse ipsum qui pater est, aut filius. Vna enim est essentia patris & filii & Sp. S. in qua non est aliud pater, aliud filius, aliud spiritus sanctus: quamuis personaliter alius sit pater, alius spiritus sanctus.

Hic de coeternitate filii cum patre.

GENITVS est enim à patre filius, & ideo alius, nec tamen ante fuit pater, quam filius: coeternæ enim sunt sibi tres personæ.

Argu.

*Aug. Cap. I.
207. j.*

Argumentatio Arrianorum.

SED cōtra hoc inquit hzreticus, vt refert Am- *Amb. ca. 5.*
br. in li. de fide ad Grat. Omne quod natum est, *circa medietate*
principium habet: & idē quia filius natus est, *tom.*
principium habet & esse cōpit: quod hzretico- *Cap. 1. ad*
rum ore sic dictum est. Nam ipse Arrius, vt memi- *principium*
nit Aug. in 6. li. 2. de Trin. dixisse fertur. Si filius est,
natus est, erat tempus quando non erat filius.

Responsio Augustini Catholica.

QVOD hoc dicit, non intelligit etiam natum es- *Aug. ibidem*
se Deo sempiternum esse vt sit cōternus patri fi- *continuo.*
lius: sicut splendor qui gignitur ab igne atque dif-
funditur, cōternus est illi, & esset cōternus si i-
gnis esset æternus.

Oppositio Augustini contra hereticum.

ITEM, Si Dei filius, inquit Aug. virtus & sapiē- *Aug. ibidem*
tia Dei est, nec vnquam fuit Deus sine virtute & *inferius.*
sapiētia, cōternus est ergo Deo patri filius: dicit
autem Apostolus, Christum esse Dei virtutē & Dei *Cor. 1. d.*
sapiētiā. Aut ergo non fuit quando nō fuit fi-
lius, aut aliquando Deus non habuit virtutem &
sapiētiā: q̄ demētis est dicere. cōstat. n. quia sem-
per habuit sapiētiā, semper ergo habuit filium.

Responsio Ambrosii ad idem, auctoritate fulta.

EIDEM quoque de Arrianicæ quæstioni Ambros. *Cap. 5. in*
in hunc modum respondet, Ego, inquam, filium *principio*
esse natum confiteor: quod reliquum est impie- *lib. 11. de fi-*
tatis, horresco. Scriptum est enim in veteri Testa- *de.*
mento, vt vel vnum ē pluribus dicam. Ante me
nō fuit alius Deus, & post me nō erit. Quis ergo
hoc dicit? pater an fili? Si filius, ante me, inquit,
non fuit alius Deus. Si pater: post me, inquit, non
erit. hic priorem, & ille posteriorem non habet.
Inuicem enim in se, & pater in filio, & filius in
patre cognoscitur. Cum enim patrem dixeris,
eius etiam filium designasti, quia nemo ipse pater
est sibi: cū filiū nominas, etiam patrē fateris, quia

D 4

nemo

Ioan. 13. d.

nemo ipse sibi filius est. itaq; nec filius sine patre, nec pater potest esse sine filio: semper ergo pater, semper & filius est.

Inuectio Ambrosii contra hereticum.

Lib. 5. cap.
citatis, pa-
lo inferius.

ITEM dic, inquam, mihi hæretice, Fuitne aliquando tempus: quo omnipotens Deus pater non erat, & Deus erat? Nāsi pater esse cœpit, Deus ergo primo erat & postea pater factus est. Quomodo ergo immutabilis Deus est? Si enim ante Deus, postea pater fuit, utiq; generationis accessione mutatus est: sed auertat Deus hanc amentiam.

Ineffabile est quomodo filius sit, & non habeat patrem priorem. sicut modus generationis intelligibilis & ineffabilis est.

Cap. 5. lib.
de fide in f-
rius.

SED quæris a me, inquit Ambros. quomodo si filius sit, nō priorem habeat patrem? Quæro item abs te, quando vel quomodo filium putes esse generatum? mihi enim impossibile est generationis scire secretum mens deficit, vox silet, nō mea tantum, sed & angelorū: supra potestates, & supra angelos, & supra Cherubin, & supra Seraphin, & supra omnem sensum est, quia scriptum est, Pax Christi supra omnem sensum est. Et si pax Christi supra omnem sensum est, quomodo non est supra omnem sensum tanta generatio? Tu ergo ori manum admoue: scrutari non licet superna mysteria. Licet scire quod natus sit non licet discutere quomodo natus sit. Illud mihi negare non hoc quærare metus est. Ineffabilis enim est illa generatio. Vnde Esaias, Generationem eius quis enarrabit?

Philip. 4. b.

Esa. 53. b.

Quidam præsumunt discutere generationis seriem.

Tom. 7. con-
mentario.
ad cap. Ec-
clesiaste.
Quis scit.

QVIDAM tamen de ingenio suo præsumentes, dicunt illā generationē posse intelligi, & alia huiusmodi: inherētes illi auctoritati Hierō sup Ecclē In sacris scripturis, quis, sæpissime nō pro impossibili sed, p̄ difficili ponitur: ut ibi, Generationem